

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 468/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v mene ktorej koná [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného JUDr. Vierou Novákovou, advokátkou, Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Co/120/2022 z 13. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania. V zmysle ustanovenia § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predkladá návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého právoplatného uznesenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že pred Okresným súdom Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) sa vedie na základe žaloby žalobcu konanie pod sp. zn. 18C/211/2018 o neplatnosť odstúpenia od zmluvy o nájme nehnuteľnosti a zmluvy o dielo v jednej zmiešanej zmluve č. 08/KP/121 z 13. augusta 2008 (ďalej len „zmluva“). Predmetom tejto zmluvy je prenájom nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľa evidované na [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ]. V tomto konaní vystupuje sťažovateľ v procesnej pozícii žalovaného. V rámci tohto konania sťažovateľ 9. júla 2020 doručil vzájomnú žalobu, ktorou sa domáha určenia, že zmluva stratila 9. februára 2009 platnosť v dôsledku nesplnenia odkladacej podmienky, a tiež sa domáha určenia, že nájomný vzťah medzi stranami sporu zanikol k 9. februáru 2009.

3. Sťažovateľ 16. júna 2021 doručil okresnému súdu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby súd zakázal žalobcovi prevádzkovať činnosť vykonávanú banským spôsobom, ďalej aby súd zakázal žalobcovi akýmkoľvek spôsobom vyvážať a akýmkoľvek spôsobom scudzovať štrky a piesky získané dobývaním ložiska nevyhradeného nerastu na pozemkoch vo vlastníctve sťažovateľa a aby nariadil žalobcovi, aby sa zdržal akejkoľvek činnosti. Okresný súd uznesením č. k. 18C/211/2018 z 15. júla 2021 zamietol návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 3Co/145/2021 zo 6. októbra 2021, ktorým zrušil uznesenie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Okresný súd uznesením č. k. 18C/211/2018 z 25. februára 2022 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalobcovi povinnosti v rozsahu stanovenom v predmetnom uznesení [body I a) a I b)] a určil, že neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného ukončenia konania vo veci samej (I. výrok). Okresný súd vo svojom II. a III. výroku návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia v časti zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 3Co/120/2022 z 13. júla 2022 tak, že zmenil uznesenie okresného súdu v napadnutej vyhovujúcej časti tak, že i v tejto časti návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu o zamietnutí návrhu na vydanie neodkladného opatrenia podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, ktorú možno rozdeliť do dvoch argumentačných línií, ktorými sú procesné vady (bod 6 tohto uznesenia) a vecná nesprávnosť napadnutého uznesenia (bod 7 tohto uznesenia).

6. Námitka porušenia princípu kontradiktórnosti spočíva v tom, že krajský súd rozhodol o návrhu sťažovateľa skôr (uznesením z 13. júla 2022, jemu doručené 21. júla 2022), ako sa mohol vyjadriť k podaniu žalobcu z 27. júna 2022 označeného ako „*Vyjadrenie žalobcu k vyjadreniu žalovaného z 25. mája 2022*“ (vyjadrenie s prílohami sťažovateľovi doručené 18. júla 2022). Sťažovateľ na podporu svojho tvrdenia o porušení svojho základného práva na spravodlivý proces postupom krajského súdu poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k princípu kontradiktórnosti konania.

7. Námiетка neopodstatnenosti dôvodov na zamietnutie návrhu na vydanie neodkladného opatrenia krajským súdom je premietnutá v dvoch rovinách:

7.1. K tvrdeniu krajského súdu o absencii naliehavosti a nevyhnutnosti navrhovanej úpravy (vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania a vzhľadom na uznesenie Okresného súdu Košice I č. k. 30Cb/29/2020 z 5. mája 2020, ktorým bol predošlý návrh sťažovateľa na vydanie neodkladného opatrenia zamietnutý) sťažovateľ uvádza, že sa skutočne domáhal vydania neodkladného opatrenia. Okresný súd v konaní sp. zn. 15C/197/2018 vydal 29. októbra 2018 neodkladné opatrenie, ktoré na základe odvolania žalobcu bolo uznesením krajského súdu č. k. 11Co/19/2020 z 28. februára 2020 zrušené z dôvodu miestnej nepríslušnosti a o ktorom následne rozhodol Okresný súd Košice I uznesením č. k. 30Cb/29/2020 z 5. mája 2020 tak, že zamietol predmetný návrh sťažovateľa z dôvodu, že zmluva stratila platnosť a nie je potrebné dočasne upraviť pomery strán sporu. Sťažovateľ poukazuje na dôvod podania návrhu neodkladného opatrenia v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 15C/197/2018, ktorým bolo užívanie nehnuteľnosti žalobcom po doručení odstúpenia od zmluvy bez právneho dôvodu; naopak, dôvodom podania návrhu neodkladného opatrenia v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 18C/211/2018 bolo to, že od mája 2021 žalobca obnovil ťažbu a sťažovateľovi ako vlastníkovi pozemkov, na ktorých vykonáva žalobca ťažbu, hrozí vznik, resp. rozširovanie škody.

7.2. K tvrdeniu krajského súdu o tom, že sťažovateľ neuplatňuje svoje práva vzájomnou žalobou, sťažovateľ uvádza, že to nie je pravdou, že si svoje práva neuplatňuje vzájomnou žalobou, keďže 9. júla 2020 bola vzájomná žaloba okresnému súdu doručená, ktorou sa domáha určenia, že predmetná zmluva stratila platnosť 9. februára 2009 v dôsledku nesplnenia odkladacej podmienky, a tiež, že nájomný vzťah medzi stranami sporu zanikol k 9. februáru 2009. Rovnako v návrhu na vydanie neodkladného opatrenia doručenému 16. júna 2021 sťažovateľ uviedol, že návrh podáva v súvislosti so vzájomnou žalobou z 9. júla 2020.

8. Sťažovateľ odôvodňuje priznanie návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia najmä s ohľadom na neefektívnu a nesústredenú činnosť krajského súdu, ktorý prehliadol, že v konaní bola podaná vzájomná žaloba, a na základe údajnej neexistencii postavil svoj záver o tom, že sťažovateľ nebol oprávnený domáhať sa v konaní neodkladného opatrenia; a súčasne nezohľadnil a nebral do úvahy svoje právne závery uvedené v zrušujúcom uznesení zo 6. októbra 2021.

9. Sťažovateľ odôvodňuje návrh na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia právnym následkom napadnutého rozhodnutia, na základe ktorého žalobca bude naďalej oprávnený na nehnuteľnostiach vo vlastníctve sťažovateľa realizovať ťažbu, v dôsledku čoho bude sťažovateľovi vznikať ďalšia škoda a závažná ujma (na pozemkoch vo vlastníctve sťažovateľa bola zriadená skládka odpadu, žalobca uvádza rozdielne údaje v evidencii množstva vyťaženej hmoty, žalobca vykonáva ťažbu agresívnym spôsobom).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti sú výhrady sťažovateľa smerujúce proti uzneseniu krajského súdu, ktorý ako odvolací súd zmenil rozhodnutie okresného súdu tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Sťažovateľ namieta predovšetkým procesné pochybenie súdu

a nesprávne právne závery krajského súdu, že podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia neboli v predmetnej veci naplnené.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením krajského súdu:

11. Z ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie o návrhu na predbežné opatrenie a analogicky aj o neodkladnom a zabezpečovacom opatrení v občianskom súdnom konaní je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 224/04, II. ÚS 37/00, II. ÚS 46/00, I. ÚS 46/00). Hoci spočiatku ESLP vylučoval aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke neodkladných opatrení, pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch, jeho neskoršia judikatúra (rozsudok veľkého senátu z 15. 10. 2009 vo veci Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06; rozsudok z 13. 1. 2011 vo veci Kübler proti Nemecku, sťažnosť č. 32715/06, § 48; rozsudok z 12. 1. 2012 vo veci Pekárny a cukrárny Klatovy, a. s., proti Českej republike, sťažnosť č. 12266/08, § 64 – §71) dokazuje postupný príklon k aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru aj na citované konania (III. ÚS 286/2022).

12. Aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru je pritom závislá od určitých podmienok. Právo, ktoré je predmetom hlavného konania i konania o nariadení neodkladného opatrenia, musí byť právom občianskym v autonómnom význame tohto pojmu a tiež je nevyhnutné skúmať povahu neodkladného opatrenia, jeho cieľ, účel a dopad na predmetné právo. Vo všetkých prípadoch, keď možno považovať za preukázané, že neodkladným opatrením bolo fakticky rozhodnuté o občianskom práve alebo záväzku bez ohľadu na dĺžku jeho trvania, je čl. 6 dohovoru použiteľný (rozsudok veľkého senátu z 15. 10. 2009 vo veci Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06, § 84 – § 85).

13. V prejednáwanej veci zamietnutie návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia krajským súdom zasahuje do postavenia sťažovateľa v rozsahu, v ktorom žalobca užíva nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľa podľa jeho tvrdenia bez právneho dôvodu. Ide teda o oblasť upravenú normami súkromného práva. Predmetom meritórneho rozhodovania (hlavného konania) je žalobcom požadované určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy. V autonómnom ponímaní ide nepochybne o oblasť spadajúcu pod výraz práva a záväzky občianskej povahy.

14. V súvislosti s druhou podmienkou, splnenie ktorej sa vyžaduje pre aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru pre prejednávaný prípad, ústavný súd konštatuje, že aj táto je v konkrétnych okolnostiach splnená. Ústavný súd zdôrazňuje vecnú previazanosť predmetu hlavného konania, ktorým je spor týkajúci sa určenia platnosti nájomného vzťahu medzi žalobcom a sťažovateľom, kde predmetom nájmu je nehnuteľnosť vo vlastníctve sťažovateľa, a konania vo veci zamietnutého návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vydaného v rámci tohto hlavného konania, dôsledkom ktorého je pokračujúce vykonávanie ťažby žalobcu na nehnuteľnostiach vo vlastníctve sťažovateľa. Zamietnutie neodkladného opatrenia má podľa názoru ústavného súdu priamy, aj keď len dočasný dopad na vlastnícke právo sťažovateľa tvoriace predmet meritórneho (hlavného) konania.

15. Za týchto okolností je na mieste uplatniť názor, podľa ktorého sa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konkrétnych okolnostiach vecí v konaní o neodkladnom opatrení aplikuje. S prihliadnutím

na uvedené pripúšťa ústavný súd aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru aj v predmetnej právnej veci sťažovateľa.

16. Vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

17. Ústavný súd opakovane judikoval, že posúdenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia je vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania spravidla nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritorne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Do rozhodnutí všeobecných súdov v takých prípadoch môže zasiahnuť iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. I. ÚS 19/2020, II. ÚS 407/2020, III. ÚS 286/2022).

18. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

19. Z podstaty sťažostnej argumentácie vyplýva, že sťažovateľ namietá procesné pochybenie v konaní pred krajským súdom (bod 6 tohto uznesenia) a vecnú nesprávnosť namietaného uznesenia krajského súdu (bod 7 tohto uznesenia). Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu v okolnostiach prerokúvanej veci, s osobitným zreteľom na podstatu konania o neodkladnom opatrení, bude najmä intenzita namietaných procesných excesov, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd (m. m. IV. ÚS 238/07, III. ÚS 743/2017). Úlohou ústavného súdu bude v danej veci posúdiť, či namietané procesné a vecné pochybenia napadnutého uznesenia krajského súdu dosahujú takú intenzitu, ktorá má podstatný a rozhodujúci dosah na spravodlivosť procesu a jeho výsledku v podobe napadnutého uznesenia ako celku. V nadväznosti na uvedené ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona orgánom verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou, resp. dohovorom garantovaného práva (m. m. IV. ÚS 104/2012).

20. Vo vzťahu k namietanej procesnej vade krajského súdu, týkajúcej sa skutočnosti, že krajský súd vo veci rozhodol skôr (napadnutým uznesením z 13. júla 2020, pozn.) ako sa sťažovateľ mohol vyjadriť k podaniu žalobcu z 27. júna 2022 (doručené sťažovateľovi 18. júla 2022, pozn.), ústavný

súd vidí konflikt medzi požiadavkou rýchlosti vzhľadom na osobitnú povahu inštitútu neodkladného opatrenia (a tomu zodpovedajúci zjednodušený a zrýchlený postup všeobecných súdov) a medzi zásadou kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ktorá tvorí jeden z dôležitých aspektov práva na spravodlivý proces (III. ÚS 32/2015, III. ÚS 402/08).

21. Naliehavosť efektívnej procesnej ochrany prostredníctvom neodkladného opatrenia je jeho imanentným pojmovým znakom, tak ako to vyplýva z § 325 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý ako jeden z dvoch dôvodov na nariadenie neodkladného opatrenia uvádza aj potrebu upraviť pomery „bezodkladne“. Požiadavka rýchlosti rozhodovania o neodkladnom opatrení sa uplatňuje aj v odvolacom konaní pri rozhodovaní súdu o odvolaní proti uzneseniu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Uvedené vyplýva z ustanovenia podľa § 378 ods. 1 CSP, podľa ktorého sa ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie použijú primerane aj na odvolacie konanie. O odvolaní proti uzneseniu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia by preto mal odvolací súd rozhodnúť v lehotách podľa § 328 ods. 2 CSP, počítaných od predloženia veci v rámci funkčnej príslušnosti. V záujme naplnenia účelu neodkladných opatrení je však neakceptovateľné, aby odvolací súd z časového hľadiska rozhodoval v štandardnom režime a bez prioritizovania tohto špecifického druhu odvolacej agendy (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1113 – 1117.). Nedodržanie týchto lehôt však nie je sankcionované a nepredstavuje procesnú vadu konania v zmysle § 420 CSP (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 286/2013 z 3. októbra 2013).

22. Ústavný súd súhlasí s tým, že vzhľadom na povahu neodkladného opatrenia a zákonný účel tohto inštitútu je nevyhnutné, aby bolo o takomto návrhu rozhodnuté pomerne rýchlo. Bezodkladnosť vydania rozhodnutia o zabezpečovacom opatrení však nemožno vnímať tak, že sa má rozhodnúť bez ohľadu na porušovanie práv účastníkov konania, ale tak, že súd má rozhodnúť o takomto opatrení bez zbytočného odkladu potom, ako sú splnené všetky zákonom ustanovené podmienky pre vydanie rozhodnutia. Zachovanie princípu kontradiktórnosti konania a dodržanie zákonom ustanovenej povinnosti umožniť protistrane vyjadriť sa k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu (proti ktorému neexistuje opravný prostriedok) tak musí byť vo vzťahu k povinnosti súdu rozhodnúť v lehote 30 dní od doručenia spisu odvolaciemu súdu vždy prioritizované a v prípade konfliktu týchto dvoch povinností je potrebné vždy zabezpečiť v prvom rade naplnenie práva účastníka konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 286/2022).

23. V kontexte uvedeného ústavný súd uvádza, že krajský súd svojím postupom neznemožnil sťažovateľovi uskutočňovanie jeho procesných práv v miere predpokladanej v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože sťažovateľ sa k podstatnému podaniu žalobcu, t. j. k odvolaniu vyjadril (podanie z 25. mája 2022, pozn.), a to ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Námietka sťažovateľa tak smeruje voči tomu, že sa nemohol vyjadriť k podaniu označenému ako „*Vyjadrenie žalobcu k vyjadreniu žalovaného*“ z 27. júna 2022, v ktorom žalobca zotrval na podanom odvolaní a odvolacích námietkach (bod 10 napadnutého uznesenia krajského súdu). Na základe uvedeného práve s ohľadom na zjednodušený a zrýchlený postup pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení nie je možné postup krajského súdu, ktorým neumožnil sťažovateľovi vyjadriť sa už k ďalšiemu vyjadreniu žalobcu (nie k jeho odvolaniu), považovať za takú procesnú vadu, ktorou by došlo

k porušeniu základného práva sťažovateľa na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

24. Z obsahu ústavnej sťažnosti je ďalej zrejmé, že podstata jednej z jeho zásadných námietok spočíva v namietanej vecnej nesprávnosti napadnutého uznesenia v kontexte neopodstatnenosti dôvodov na zamietnutie jeho návrhu (bod 7 tohto uznesenia). Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že svoj právny záver o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia založil na tom, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru o splnení všetkých zákonných podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia. Konkrétne poukázal najmä na prvok naliehavosti a nevyhnutnosti (prihliadajúc na uznesenie Okresného súdu Košice I č. k. 30Cb/29/2020 z 5. mája 2020) s ohľadom na doterajšiu dĺžku konania vo veci samej (bod 20 a bod 23 napadnutého uznesenia krajského súdu), na zásadu primeranosti, t. j. zásahu nad rámec prípustnosti a opodstatnenosti do chránených záujmov žalobcu (bod 26 napadnutého uznesenia krajského súdu), a tiež s ohľadom na nemožnosť sťažovateľa v procesnej pozícii žalovaného sa domáhať nariadenia neodkladného opatrenia, ktorý v konaní neuplatňuje žiaden nárok a jeho procesná pozícia je determinovaná ochranou proti žalobe s dodatkom, pokiaľ svoje práva neuplatňuje vzájomnou žalobou (bod 23 napadnutého uznesenia krajského súdu).

25. Z uvedeného vyplýva, že krajský súd síce nespĺnenie jednotlivých zákonných podmienok uviedol, avšak ich v konkrétnostiach vyčerpávajúco neodôvodnil. Ústavný súd tak stál pred úlohou posúdiť, či z celkového kontextu odôvodnenie napadnutého uznesenia v tejto časti je možné s porozumením vyčítať, že krajský súd ich existencii venoval náležitú pozornosť. Potreba odôvodniť nespĺnenie predmetných zákonných podmienok, v dôsledku ktorých dochádza k zamietnutiu návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, nie je samoúčelná, ale umocňuje základný koncepčný účel dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania. Ústavný súd považuje aj v tejto veci potrebné prezentovať svoj aktuálny názor o tom, že zodpovedanie otázok, ktoré sú či už objektívne alebo subjektívne z pohľadu strany sporu pre rozhodnutie súdu podstatné, si nie je možné predstavovať ako prísne formalizovanú či mechanickú činnosť (na každú jednu konkrétnu otázku je presne k nej priraditeľná konkrétna odpoveď); odôvodnenie rozhodnutia súdu nemá pripomínať dotazníkový formulár. Je cnosťou všeobecného súdu, ak dokáže odôvodnenie rozhodnutia koncipovať vecne s vystihnutím podstaty; iba u čitateľa, ktorý textu nevenuje dostatok pozornosti, nepozná kontext alebo nevie v dobrom slova význame „čítať medzi riadkami“, môže potom vzniknúť dojem, že odôvodnenie súdu nie je vyčerpávajúce (IV. ÚS 59/2021, I. ÚS 347/2022).

26. Po preskúmaní relevantnej časti napadnutého uznesenia je potrebné konštatovať, že krajský súd si svoju povinnosť v tomto ohľade splnil na takej úrovni, ktorá je ústavne akceptovateľná. S porozumením je totiž možné vydedukovať podstatu vysvetlenia krajského súdu, prečo by zásade primeranosti, ktorú správne v konkrétnych okolnostiach veci krajský súd identifikoval, nezodpovedalo potvrdenie preskúmaného prvostupňového rozhodnutia, predovšetkým s ohľadom na zdokumentovaný a osvedčený stav veci (bod 26 napadnutého uznesenia krajského súdu, pozn.). Ústavný súd dodáva, že v ďalšom krajský súd videl absenciu naliehavosti a nevyhnutnosti navrhovanej úpravy s ohľadom na dĺžku konania vo veci samej s poukazom na predchádzajúce právoplatné rozhodnutie súdu prvej inštancie z 5. mája 2020, vychádzajúc z obdobných východísk, keď už pred obdobím približne 2 rokov mu pri navrhovanej úprave chýbal prvok naliehavosti a nevyhnutnosti (bod 20 napadnutého uznesenia krajského súdu). Jednotlivé čiastkové závery

krajského súdu sú síce stručné, ale nie zmätočné, arbitrárne ani v rozpore so zisteným skutkovým stavom (predmetná zmluva o nájme, rozhodnutia Hlavného banského úradu, resp. obvodného banského úradu atď.). Okrem toho je z neho zjavné, že krajský súd rešpektoval pri rozhodovaní o neodkladných opatreniach povinnosť poskytnúť ochranu nielen tomu, kto sa vydania takéhoto opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Aj napriek uvedenému ústavný súd práve v tomto kontexte považuje za potrebné zdôrazniť, aby všeobecné súdy v konaní o neodkladnom opatrení adresne odôvodňovali splnenie, resp. nesplnenie zákonných podmienok na nariadenie, resp. zamietnutie neodkladného opatrenia. Výsledkom dodržania týchto zákonných ustanovení by malo byť presvedčivé a preskúmateľné rozhodnutie (IV. ÚS 181/09).

27. K sťažovateľovej námietke, že krajský súd prehliadol, že v konaní bola podaná zo strany sťažovateľa vzájomná žaloba a na údajnej neexistencii vzájomnej žaloby postavil svoj právny záver, že sťažovateľ nebol oprávnený domáhať sa vydania neodkladného opatrenia, ústavný súd konštatuje, že predmetnému tvrdeniu je možné prisvedčiť len čiastočne. Krajský súd sa so vzájomnou žalobou podanou sťažovateľom v kontexte podaného neodkladného opatrenia explicitne nevysporiadal, navyše, z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia môže vzniknúť dojem, že predmetné podanie sťažovateľa prehliadol. Na strane druhej nemožno prisvedčiť námietke sťažovateľa, že na údajnej neexistencii vzájomnej žaloby postavil krajský súd svoj právny záver o tom, že sťažovateľ nebol oprávnený sa domáhať v konaní vydania neodkladného opatrenia, pretože to z napadnutého uznesenia nevyplýva, resp. nie je to podstatný dôvod, pre ktorý by bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva výčitka krajského súdu voči súdu prvej inštancie, že nepostupoval dôsledne a že nevezal dostatočne do úvahy to, že vo všeobecnosti sa nariadenia neodkladného opatrenia nemôže domáhať žalovaný, a to v kontexte jeho procesnej pozície, v ktorej nestačí sa len brániť voči žalobe, ale v návrhu na vydanie neodkladného opatrenia aj hodnoverne osvedčiť dôvodnosť a trvanie svojho nároku (bod 23 napadnutého uznesenia krajského súdu). Uvedené je v samotnej podstate správne, keďže návrh na nariadenie neodkladného opatrenia počas konania je typickým procesným úkonom žalobcu, hoci tým nie je dotknutá možnosť žalovaného podať vzájomnú žalobu podľa § 147 CSP a domáhať sa nariadenia neodkladného opatrenia vo vzťahu k takto uplatnenému nároku (*Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1087*).

28. Ústavný súd uzatvára, že krajský súd mohol v tejto veci odôvodniť svoje rozhodnutie aj inak, vyčerpávajúcejšie, avšak ústavný súd môže skúmať len to, či je rozhodnutie okresného súdu ústavne udržateľné. Ústavný súd tak zhodnotil, že právne závery krajského súdu sú ústavne udržateľné, aj napriek stručnému, avšak v okolnostiach prejednávanej veci zrozumiteľnému odôvodneniu napadnutého uznesenia. Preto s ohľadom na podstatu konania o neodkladnom opatrení a prijaté právne závery ústavný súd konštatuje, že intenzita identifikovaného pochybenia (nezohľadnenie vzájomnej žaloby) a predovšetkým dôsledky tohto pochybenia by nemali podstatný dosah na spravodlivosť procesu ako celku (m. m. II. ÚS 307/06). Namietané procesné pochybenia nedosahujú takú relevanciu zo strany krajského súdu, aby bolo možné prijať záver, že proces ako celok bol nespravodlivý.

29. Ústavný súd v tejto súvislosti dodáva, že podstatou rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu, prípadne iného orgánu verejnej moci, a nie posudzovanie jeho právnej perfektnosti ani jeho

prípadné „vylepšovanie“ (m. m. IV. ÚS 325/08, IV. ÚS 218/2010). Poslaním ústavného súdu nie je kontrola súdnej činnosti vo všetkých smeroch a aspektoch a skúmanie akejkoľvek možnej nezákonnosti alebo procesného pochybenia, či dokonca zrejmej nesprávnosti, ktoré sa v individuálnom konaní pred všeobecnými súdmi prípadne vyskytnú, ale výlučne posudzovanie konformity aktu aplikácie práva (v posudzovanej veci súdneho rozhodnutia) s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou (III. ÚS 141/2021).

30. Bez významu nie je tiež skutočnosť, že hoci aktuálnemu návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia nebolo vyhovené, ochranu sťažovateľových práv poskytuje CSP a civilný súd aj s možnosťou podať návrh na neodkladné opatrenie za splnenia zákonných podmienok znova s uvedením relevantných skutočností odôvodňujúcich jeho nariadenie (§ 329 ods. 3 CSP).

31. Na tomto základe ústavný súd sumarizuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého uznesenia krajského súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil zásadnú okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením krajského súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Z tohto dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

32. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu sťažovateľa na odklad vykonateľnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 24. augusta 2022

Miloš Maďar
predseda senátu